

STEIN TØNNESSON: RAPPORT FRA FORSKNINGSREISE
TIL USA, AUSTRALIA, THAILAND OG VIETNAM HØSTEN 1989

Til Norges Almenvitenskapelige Forskningsråd, Institutt for fredsforskning, Historisk Institutt ved Universitetet i Oslo, Nordisk Institutt for Asienforskning, Norge-Amerika-foreningen, Nansen-fondet, Norsk Faglitterær Forfatterforening, Kultur- og Vitenskapsdepartementet, Utenriksdepartementet og Sosialistisk Venstreparti.

Innledning

I denne rapporten redegjør jeg for det faglige utbytte av min forskningsreise til Vietnam og til arkiver og Vietnam-forskningsmiljøer i USA, Australia og Thailand høsten 1989. Dessuten oppsummerer jeg mitt inntrykk av den aktuelle økonomiske og politiske situasjon i Vietnam. Det er det første aspektet som interesserer Historisk Institutt og de som velvillig bidro til å finansiere reisen (NAVF, Nansen-fondet, NFF, Kultur- og Vitenskapsdepartementet, Norge-Amerika-foreningen), mens det andre aspektet er grunnen til at jeg sender rapporten til Utenriksdepartementet og til formannen i Sosialistisk Venstreparti, som var så vennlig å sende et anbefalelsesbrev med min visumsøknad.

Tidsplan

3-18. september:	Washington D.C. (National Archives etc.)
19-20. september:	Penn State University (State College)
21-23. september:	San Francisco (Indochina Archives)
25-30. september:	Canberra (Australian National University)
1- 3. oktober:	Bangkok (Chulalongkorn University)
4. okt- 9. nov.:	Hanoi, Haiphong, Langson
10-16. november:	Da Nang, Hue
17-28. november:	Ho Chi Minh-byen
29. november:	Hjem etter kort opphold i Bangkok

Finansiering og reiseopplegg

Reisen ble finansiert med tilskudd fra NAVF (Vietnam), Nansen-fondet (Vietnam), Norge-Amerika foreningen (USA), Anton Chr. Houens legat og Norsk Faglitterær Forfatterforening. Reiseopplegget ble utmerket ordnet av Lysaker Reisebyrå. De eneste småproblemene var at flyverstreiken i Australia gjorde det nødvendig å ta buss fra Sydney til Canberra, og hjemreisen fra Bangkok måtte fremskyndes på grunn av manglende plass på det SAS-flyet jeg skulle reist med. Dermed måtte jeg kansellere tre avtaler der.

Historikermiljøer

I **Washington D.C.** konsentrerte jeg meg om arkivarbeid og tok ikke kontakt med noen historikere, men på Naval Historical Center traff jeg ved en utrolig tilfældighet en norskøttet historiker som arbeidet utfra nøyaktig samme teori om Roosevelt's Indokina-politikk som meg: Martin L. Michelsen fra Atlanta, Georgia. Jeg har tatt opp korrespondanse med ham.

Ved **Penn State University** besøkte jeg Vietnam-spesialisten William J. Duiker og hadde utbytterike samtaler med ham, en gruppe oppvakte studenter og 4-5 av hans kolleger. Han var interessert i fortsatt kontakt.

I **San Francisco** arbeidet jeg ved Douglas Pike's "Indochina Archives" og ble kjent med hans assistent, men dessverre var Pike's svigermor nettopp død, så han måtte reise bort akkurat mens jeg var der.

I **Canberra** holdt jeg en seminarinnledning om forklaring av revolusjoner. Den var kanskje litt vel tørr og teoretisk og ikke tilstrekkelig underholdende, men diskusjonen ble bra. Min hovedkontakt i Canberra var David G. Marr, som skrev en serie introduksjonsbrev for meg til institusjoner og personer i Vietnam og diskuterte sitt manuskript med meg. Dessuten ble jeg kjent med Vietnamspesialistene Greg Lockhardt, Esta Ungar, Greg Pemberton og Carl Thayer, som alle har utgitt viktige bøker og artikler. Jeg møtte også to studenter som arbeider med vietnamesiske emner, amerikaneren Christopher Goscha og kineseren Li Ta-na.

I **Bangkok** hadde jeg to lengre samtaler med Thanyathip Sripana ved Chulalongkorn-universitetets Østasiatiske institutt, som er utdannet i Frankrike og nylig har vært med å utgi en bok om handelsforbindelsene mellom Thailand og Vietnam. Hun orienterte meg om forholdene for forskere i Thailand og uttrykte et sterkt ønske om å bli integrert i eksisterende internasjonale forskernettverk for Vietnam-studier. Jeg lovet å hjelpe henne med det.

I **Hanoi** hadde jeg mer eller mindre grundige samtaler med følgende historikere:

Fra Instituttet for internasjonale forbindelser: Nguyễn Xuân Bôn, Hồ Xuân Dê og Luu Doãn Huynh (alle pensjonerte diplomater som arbeider med en bok om Ho Chi Minhs diplomati).

Fra Instituttet for militærhistorie, som publiserer tidsskriftet "Lich su quan su": Trần Trong Trung, Trinh Vương Hồng, Prof. Trần Bui (tidsskriftets redaktør).

Fra Det historiske fakultet, Universitetet i Hanoi: Dr. Ngô Dang Trí, Prof. Lê Mậu Hàn, Prof. Dinh Xuân Lâm. Jeg traff dessverre ikke Prof. Phan Huy Lê.

Fra Revolusjonsmuseet: Nguyễn Trong Hâu (skriver avhandling om Vietminh), Visedirektør Nguyễn Thanh.

Fra Historisk Institutt, som publiserer tidsskriftet "Nghiên cứu Lịch sử" (ett av de 18 instituttene under Komiteen for samfunnsvitenskap): Prof. Van Tao (forhenværende redaktør), Duong Kinh Quốc (underviste meg om fransk koloniaministrasjon), Duong Trung Quoc (visedirektør for instituttet, generalsekretær for Den vietnamesiske historikerforening), Đỗ Văn Ninh (eldre tids historie), Vu Huy Phúc (språkmektig og ansvarlig for instituttets internasjonale forbindelser), Trần

Huy Dinh (samtidshistorie, min faste hjelper), Ta Thi Thuy (skriver avhandling om agrarhistorie), Nguyen Minh Tuong (arbeider med Nguyen-dynastiet 1802-1858), Tô Uyên (spesialist på 1945-46 og Ho Chi Minh's demokratibegrep), Pham Quang Trung (arbeider med hungersnøden og flommen i 1945). Jeg møtte dessverre ikke instituttets nye direktør Nguyễn Hồng Phong, eller Chuong Thâu, direktør for seksjonen for moderne historie.

Det lyktes meg ikke å etablere kontakt med Instituttet for Partihistorie, det Marxist-leninistiske instituttet eller Nguyen Ai Quoc Partiskolen. De er viktige institusjoner fordi de har privilegert tilgang til kilder.

Mitt generelle inntrykk var at historieforskningen nettopp hadde vært gjennom et oppbrudd med utskiftninger i ledelsen, og nå befinner seg i en grofase der de yngste forskerne konsentrerer seg om skikkelige detaljstudier i stedet for å gjenta "etablerte sannheter". Det var de middelaldrende som tok seg av å undervise meg i dem. De yngste tør imidlertid ikke foreløpig utfordre sannhetene med mot-teorier. Det foregår også mye spennende blant de eldste veteranene, som skriver mer og mer frittalende bøker i skjæringsfeltet mellom memoarlitteratur og forskning. Forskningsmiljøet ved Historisk institutt under "Social Science Committee" virket mer spennende enn det ved Universitetet. Jeg hadde også stort utbytte av mine samtaler med diplomati- og militærhistorikerne.

I Hue traff jeg, etter et møte med Universitets Rektør, dekanus ved Det historiske fakultet Lê Dinh Liên (arbeider med antikoloniale opprør rundt århundreskiftet), bestyreren for Det historiske institutt Do Bang (økonomisk historie fra det 17. til 19. århundre) og Nguyen Van Tau (økonomiske forbindelser mellom Vietnam og Sovjetunionen 1975-89). Dessverre lyktes det meg ikke å treffe Dr. Duong Dinh Khôi eller Dr. Le Van Hao.

I Ho Chi Minh-byen møtte jeg ingen fra Universitetet, men burde ha oppsøkt Dekanus Hồ Sỹ Khoách og Prof. Bùi Hữu Khánh, som begge arbeider med min periode. Jeg traff tre historikere fra Historisk Institutt under "Social Science Committee": Do Hữu Nghiê, Huynh Lua og Visedirektør Mac Duong. De uttrykte ønske om fremtidig samarbeid. Det gjorde forøvrig de fleste. Ønskene om å bli invitert til utlandet og å få dollartilskudd til forskningsmiljøene er meget sterke.

Arkivarbeid

I Washington D.C. arbeidet jeg ved National Archives (særlig annekset i Maryland), ved Naval Historical Center og Library of Congress Manuscript Collection. Særlig de to første stedene fant jeg betydningsfullt nytt materiale om Indokina's plass i Stillehavs-strategien og i den offensive planlegning ved Wedemeyer's "China Command".

Ved Penn State University og ved Indochina Archives i Berkeley fant jeg en del nyttig materiale i bibliotekene.

I Hanoi leste jeg aviser og noen gamle bøker ved Nasjonalbiblioteket, en del dokumenter i Nasjonalarkivet, og

kjøpte og fikk oversatt kopier av et stort antall aviser fra Revolusjonsmuseet. Det dreier seg om en unik samling av årgangene 1941-1945 av Vietminhs hovedorgan "Cuu Quoc", Kommunistpartiets organ "Co Giai Phong" og lokalavisen i den frigjorte sonen ved Cao Bang "Viet Nam Doc Lap".

I **Ho Chi Minh-byen** fikk jeg se en god del interessante dokumenter fra Cochinkina-administrasjonen, dog bare av økonomisk og administrativ karakter. Jeg fikk ikke adgang til de politiske arkivene og heller ikke til Tran Trong Kim-regjeringens arkiver, tross adskillig masning.

Intervjuer

I Hanoi intervjuet jeg tidligere statsminister **Pham Van Dong**, som mente jeg var for snevert opptatt av perioden 1945-46 og burde skaffe meg bedre innsikt i Vietnams historiske tradisjoner. Han ga meg en lang klem til avskjed, og jeg ble temmelig rørt. Jeg hadde også et suverent intervju med **Phan Anh**, som var ungdomsminister i Tran Trong Kim-regjeringen 1945 og nå er president i Den vietnamesiske juristforening. Han redegjorde for begivenhetene i 1945 som om de hadde foregått i fjor, på et særdeles vakkert fransk. Jeg har maskinskrevet intervjuet og sendt det til ham for gjennomlesning. Tross iherdig aktivitet fra min og tolkens side fikk jeg ikke treffe General **Vo Nguyen Giap**.

Om mer dagsaktuelle spørsmål intervjuet jeg redaktøren for Hærens dagblad **Tran Cong Man**, direktøren for Instituttet for internasjonale forbindelser **Châu Phong** og redaktøren for "Vietnam Courier" **Le Phuong**. Jeg deltok også i et intervju med den opposisjonelle forfatteren **Nguyen Huy Thiep**.

I Hue hadde jeg også et godt intervju med General **Le Tu Dong**, som ledet revolusjonen i Hue i 1945, og i Ho Chi Minh-byen hadde jeg et tilsvarende og enda mer utbytterikt intervju med ham som ledet revolusjonen i det sørlige Vietnam (Nam Ky): historikeren **Tran Van Giau**.

Befaringer/Ekskursjoner

I Hanoi var det interessant å bli kjent med åstedene for de fatale begivenheter jeg har omtalt i "1946: Le déclenchement de la guerre d'Indochine" (Paris, l'Harmattan, 1987). Jeg bodde på hotellet der en fransk kommandogruppe forberedte seg på å arrestere den vietnamesiske regjeringen i desember 1946. De forskjellige regjeringskontorene lå i området like rundt. Hærmuseet lå i det gamle franske citadellet, der de franske soldatene ble holdt konsentrert/fanget fra mars 1945 til mars 1946.

I **Haiphong** inpiserte jeg havnen der de franske krigsskipene landsatte soldater i mars 1946 og der de bombarderte byen i november 1946. En dansk ingeniør forklarte meg en del om dybdeforhold i havnen og mulighetene for innseiling i Den røde elv. Det fikk meg plutselig til å forstå hvorfor det var så om

å gjøre for General Leclerc å foreta landgangen i Haiphong akkurat 5. eller 6. mars 1946. Jeg benyttet også anledningen til en avstikker til Ha Long-bukta, et av de vakreste naturfenomener i verden med sine tusener av vulkanske øyer.

I **Langson** studerte jeg oppbyggingen av citadellet, der det foregikk voldsomme kamphandlinger i 1885, 1941, 1945, 1946 og i 1979. Det var nokså deprimerende å se de "lagvise" ødeleggelsene, f.eks. en bygning der den ene halvparten var bombet istykker av amerikanerne, den andre av kineserne. Jeg benyttet også anledningen til å besøke den kinesiske grensen, der det nå foregår en hektisk privatorganisert handelsvirksomhet.

I **Hue** fikk jeg anledning til å følge opp Pham Van Dongs krav en smule ved å bese Nguyen-dynastiets mange monumenter: Palasset og gravanleggene for hver enkelt keiser. Det som imponerte meg mest, var det som ble oppført av den første Nguyen-keiseren, Gia Long (1802-1820). Det befant seg i en tilstand av det ytterste forfall. UNESCO og den vietnamesiske staten burde virkelig foreta seg noe drastisk for å restaurere og bevare kulturskattene i Hue. Jeg så også hjemmet til nasjonalistlederen Phan Boi Chau (1867-1940).

I **Da Nang** så jeg Champa-museet og et tårn som står igjen fra det forsvunne kongedømmet Champa. Jeg besøkte også den gamle handelsbyen Hai Fo med dens vakre hus, de fem Marmorhøydene, en Cao Dai-kirke, og en kinesisk pagode.

I **Ho Chi Minh-byen** besøkte jeg Ho Chi Minh-museet, Revolusjonsmuseet, og beså byen. Jeg likte ikke det motorsyklende Saigon like godt som det pedalsyklende Hanoi, til tross for at Saigon var svært mye rikere. Jeg foretok en utflukt til Cu Chi tunnelsystemet, der FNL hadde sitt hovedkvarter under krigen mot amerikanerne. I et 250 km. langt tunnelsystem bodde omlag 10.000 soldater. Samtidig besøkte jeg Thai Ninh, senteret for den synkretiske Cao Dai-religionen, som hadde omlag 3 millioner tilhengere i Sør-Vietnam i 1975. Hvor mange som fortsatt tilhører Cao Dai i dag, er det ingen som vet.

Den aktuelle situasjon i Vietnam

Mine inntrykk av den aktuelle situasjon bygger på noen få formelle intervjuer (se over), en rekke uformelle samtaler med vietnamesere som snakket fransk eller engelsk, samt en mengde lunsjer og middager med utenlandske eksperter, rådgivere og journalister. Det var jo temmelig spennende å befinne seg i et Warszawa-pakt-land akkurat under den demokratiske revolusjonen i Øst-Europa. Jeg hørte BBC hver morgen og trodde jeg skulle kunne overraske mine vietnamesiske venner med nyhetene. Men de hørte selv på BBCs vietnamesiske sendinger og var godt informert.

Den 6. partikongressen i 1986 satte i gang en vietnamesisk fornyelses-politikk under slagordet "Doi Moi". Denne politikken symboliseres av den nåværende generalsekretæren, Ho Chi Minh-byens tidligere borgermester Nguyen Van Linh. Fornyelsespolitikken innebærer ikke foreløpig noen politisk liberalisering. Tvertimot er to småpartier oppløst, og enkelte

aviser er blitt forbudt for kortere eller lengre perioder. Det vietnamesiske kommunistpartiet har dessuten gått ut med åpen kritikk mot utviklingen i Polen og Ungarn.

Til gjengjeld er åpningen på det økonomiske området meget radikal. I landbruket er det gjennomført et kontraktsystem, der jorda deles opp i jordstykker drevet av enkelt-familier. Kollektivene er stort sett redusert til en slags skatteoppkrevningsinstanser. Denne privatiseringen har ført til økt produksjon. I 1989 hadde Vietnam faktisk et betydelig risoverskudd, dette til tross for en drastisk befolkningsøkning. Over 40 prosent av dagens befolkning på ca. 65 millioner er født etter krigens slutt i 1975.

Liberaliseringen er ikke bare skjedd i jordbruket. Handel foregår nå også i stadig større utstrekning privat. Statsbutikkene ligger der som rester mens det nærmest kan se ut som hvert eneste familiehushold i byene er gjort om til en butikk. Det foregår hektisk bygging av markeds plasser i større og mindre tettsteder. Veien til den kinesiske grensen er under ombygging, og det planlegges å legge tilbake de jernbaneskinene som ble fjernet i 1979. Rådene fra IMF tas meget alvorlig av regjeringen, som i vår innførte konvertibel valuta, er i ferd med å nedbygge statsansattes privilegier og redusere deres lønn. Arbeidsløsheten er raskt økende, også blant folk med høyere utdanning.

I denne situasjonen er det så at soldatene fra Kambodsja er vendt tilbake, at hæren er blitt redusert fra 1,4 til 1 million mann, og at hæren i økende grad må finansiere seg selv gjennom næringsvirksomhet. Det har ført til et ytterligere press på arbeidsmarkedet, og det går daglig fulle fly med arbeidere fra Vietnam til Øst-Europa og Midt-Østen.

Jeg vil summere opp mitt inntrykk av henholdsvis den økonomiske og politiske situasjon:

- På det økonomiske området befinner Vietnam seg i en situasjon der det forventes, eller kanskje snarere kreves, et "take-off". Forbitrelsen over å bli hengende etter de fire dragene (Sør-Korea, Taiwan, Singapore og Thailand) er til å ta og føle på. Hungeren etter kontakt med europeere og amerikanere, og etter vestlige investeringer, er enorm. Thailands statsminister Chatichai og hans ide om å forandre Indokina fra krigsskueplass til markeds plass er uhyre populær. Foruten den amerikanske embargo-politikken er de tre viktigste hindrene for utenlands-investeringer: 1) mangelen på sivilrettslig lovgivning, 2) et uoversiktlig byråkrati, der provinsadministrasjoner, sentraladministrasjon og hær opererer nokså uavhengig av hverandre, 3) en elendig infrastruktur.

- På det politiske området går partiledelsen på oppsigelse. Det er ennå ikke vokst frem noen åpen opposisjonsbevegelse, men innad i Partiet brytes alle slags meninger, og utenfor murrer det. Ledelsen får lov til å fortsette så lenge den økonomiske liberaliseringen pågår, men stanser den, eller blir det et alvorlig økonomisk tilbakeslag, kan situasjonen lett bli politisk eksplosiv. I den yngre generasjon er det et svært utbredt ønske om demokratisering, og frihetsideene blir sterkere og sterkere jo mer kontakt den har med utlandet. Hvis det skjer en positiv økonomisk utvikling, er det mulig at ungdommen vil være tålmodig nok til å vente med

demokratiseringen, eller bare innføre den gradvis, slik at de gamle ideologiske stabeisene i partiledelsen får tid til å dø ut. Mitt inntrykk var at det ikke fantes kommunister i Vietnam som var yngre enn 50 år.

Hvilken politikk bør Norge følge overfor et land som befinner seg i en slik situasjon. Jeg mener den negative politikk vi fører i øyeblikket, med bare et minimum av kontakt, er svært uheldig. Norge bør bidra til å oppmuntre den udogmatiske økonomiske politikk som nå føres, og til befolkningens ønske om langsiktig demokratisering, ved å oppgradere våre forbindelser med Vietnam. Det kan ikke være noe mål å tvinge et land som har opplevd så mye vondt, inn i en sosial eksplosjon.

Det er min tro at Vietnam, med dens billige og energiske arbeidskraft, kan bli et økonomisk vekstland, og at de europeiske firmaer som investerer i dette landet, kan bruke disse investeringene som en fordelaktig adkomstvei til det raskt voksende asiatiske markedet. Franskmennene satser for øyeblikket målbevisst nettopp på dette. Nordmenn mangler selvsagt språk- og kulturkunnskaper til å foreta slike investeringer på egen hånd, men her kunne de 7000 vietnameserne vi har i Norge komme inn som "kulturbro". De ville kunne spille en nøkkelrolle i et norsk, eller nordisk, investeringsopplegg.

I Hanoi ble jeg spurt om å skrive en artikkel til "Vietnam Courier", og skrev da følgende:

"I am Stein Tønnesson, a 36 years old Socialist from the Scandinavian city of Oslo, capital of Norway. From 1969 to 1975, together with a whole generation of Scandinavian leftists, I wore a badge saying "SEIER FOR FNL" (Victory for the NLF). Now, in November 1989, I have come to Vietnam for the first time, in order to research the history of your great August 1945 Revolution.

For us on the Scandinavian left, the final victory of the Vietnamese anti-imperialist war in April 1975 was a great moment of joy. Socialist Vietnam enjoyed tremendous sympathy throughout the Nordic region.

Four years later, that sympathy had all but vanished. The Socialist countries in Asia were sending armies against each other. Thousands of refugees had taken to the sea. In our media, the name Vietnam and the notion of "boat people" became synonymous. On the left, we almost stopped talking about Vietnam, instead concentrating our solidarity work on the struggle of the peoples in Central America, Chile, South Africa and Palestine.

At the same time we started to see a lot of Vietnamese faces in the streets of our cities and in the corridors of our universities, although only in the departments of science and technology. Now there is a well organized community of 7000 Vietnamese in Norway, around 5000 in Sweden and a similar number in Denmark. In economic terms they are doing well. Norway has now 300 highly qualified and hard working Vietnamese engineers, and many Vietnamese specialize in computing. But we rarely talk to them. They are generally anti-socialist, and the people in Scandinavia who sympathize the most with immigrants are often leftists.

The neutral Finnish and Swedish governments were able to withstand the pressure in 1979 from the U.S.-organized policy of isolating Vietnam economically. They have maintained substantial aid programs and deserve moral and political credit for that. The Danish and Norwegian governments cut off all aid and reduced their contact with Vietnam to less than a minimum. That is a shame.

The "Doi Moi" policy, instated by the 6th Party Congress in 1986, the sweeping changes in your economic policy since then, the withdrawal of your forces from Cambodia in 1989, and the loosening up of restrictions on frank and direct discussions on all sorts of issues between your countrymen and foreign visitors, have opened up the possibility of rebuilding the contacts and sympathy lost. I sincerely hope that the Norwegian and Danish governments will realize this.

One obstacle to comprehensive and lasting cooperation is the lack of knowledge in Scandinavia as to Vietnamese language, culture and customs. This obstacle could be overcome in an easy and most promising way: Reconciliation between the Socialist Republic of Vietnam and our Vietnamese communities. They are longing to reestablish contacts with their homeland. They have technical skills and experience that you much need. Many of them master Vietnamese, English and one of the Scandinavian languages. They know your country's culture and habits. They would thus be invaluable assets to any aid program, joint venture or investment program.

I understand your reluctance. You need to avoid the return of individuals who indulge in clandestine activities with a view to overthrow your government. I also understand their reluctance. They rationalize their exile status with the image of a Vietnamese "police state". So far they have been reluctant to believe what they have heard about "Doi Moi". Before going to Vietnam I was told that no Vietnamese citizen would dare to speak their mind to me.

Still your 65 million people need development now, and the Overseas Vietnamese can become a great advantage for your nation. All the foreign experts I have met in Hanoi tell me the same story: You have the organization. You have fairly accurate statistics and willingly provide information. You have people who want to learn and to work very hard. But you are in desperate need of capital, equipment and practical experience in implementing modern methods.

Your own nationals abroad can form the necessary link. Time is ripe, not only for Denmark and Norway to join Sweden and Finland in providing assistance to Vietnam, but also for reconciliation with the refugees. Let's not leave it to the next generation."

Jeg håper denne artikkelen blir trykt i neste nummer av "Vietnam Courier".

Samlet vurdering av faglig utbytte

Utbyttet av turen ble betydelig større enn jeg hadde våget å håpe i forveien. I USA fant jeg nesten løsningen på det Roosevelt-mysteriet jeg nå i tre år har forsøkt å utforske. Både i USA, Australia og Thailand knyttet og fornyet jeg gode faglige kontakter.

Jeg kom til Vietnam på et meget heldig tidspunkt: Utlendinger får fortsatt den positive del av særbehandlingen ved at det stilles en fulltids oversetter til disposisjon mot relativt beskjeden betaling, men samtidig er det en betydelig økt åpenhet slik at man slipper inn gjennom adskillige dører som bare for kort tid siden var lukket og låst.

Det gir en helt annen fornemmelse nå å skrive om et land jeg har sett enn det gjorde å forske på et land jeg bare hadde lest om. Det var en virkning av turen som jeg hadde regnet med. Det er vanskelig å si hvilken virkning den nye fornemmelsen vil ha på det jeg skriver, men jeg tror i det minste den vil beskytte meg mot en del bommerter.

I tillegg fikk jeg altså fire ypperlige intervjuer, en del interessant kildemateriale fra Nasjonalarkivet, og (aller viktigst) kopier og oversettelser av tre Vietminh-aviser fra perioden 1941-1945. Frem til denne reisen var det slik at min avhandling ville bringe mye nytt om stormaktspillet rundt Vietnam i perioden før Augustrevolusjonen. Skildringen av den indre vietnamesiske utvikling og selve revolusjonsforløpet ville derimot stort sett måtte bygge på foreliggende litteratur. Nå er denne svakheten rettet opp, og jeg vil kunne bringe nytt og originalt materiale i alle kapitler.

I tillegg fikk jeg tak i stoff som vil kunne utnyttes i to bøker jeg planlegger å skrive etter doktoravhandlingen: En oppfølging om fransk kontrarevolusjonær strategi 1945-47, og en populært anlagt innføringsbok i vietnamesisk samtidshistorie 1930-1990, som jeg håper å kunne finansiere med prosjektstipend fra Norsk Faglitterær Forfatterforening.

Oslo 19. desember 1989

Stein Tønnesson